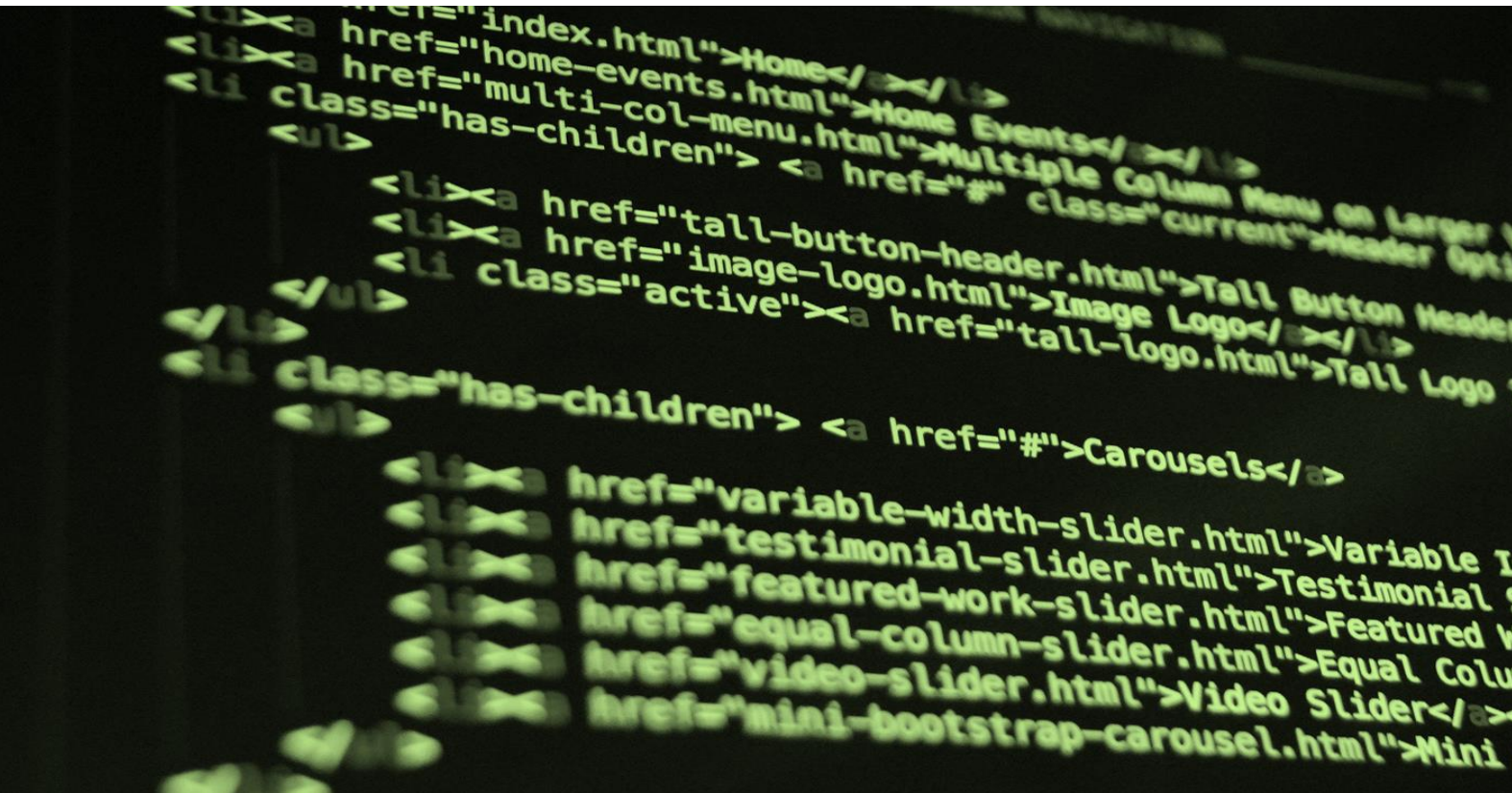


Dossier estadístic

DONES EN LES TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ I LA COMUNICACIÓ (TIC)

Dossier estadístic elaborat per l'Observatori de la Igualtat de Gènere

Febrer 2020



Generalitat de Catalunya
**Institut Català
de les Dones**

Índex

Introducció	3
1. Ús en les Tecnologies de la informació i la comunicació	4
Gràfic 1. Ús d'Internet per sexe i tipus d'ús. Catalunya 2019	4
Gràfic 2. Població de 10 a 15 anys segons on usa Internet. Catalunya 2019	5
Gràfic 3. Dones de 16 anys i més segons ús TIC i grup d'edat. Catalunya 2019	6
Gràfic 4. Dones de 16 anys i més segons ús TIC i nivell d'estudis. Catalunya 2019 ..	7
2. Formació en TIC	8
Gràfic 5. Població matriculada en FP per tema i sexe. Catalunya 2018	9
Gràfic 6. Evolució dels títols universitaris en enginyeria i arquitectura per curs acadèmic i sexe. Catalunya 2018	11
3. Acreditació de competències en TIC (ACTIC)	12
Gràfic 7. Població de 16 a 74 anys segons coneixement de l'acreditació de competències en TIC. Catalunya 2017	12
4. Ocupació en TIC	13
Gràfic 8. Població ocupada per branca d'activitat. % Catalunya 2019	14
Gràfic 9. Evolució de l'ocupació en informació i comunicacions per sexe. (% vertical). Catalunya 2019	15
Gràfic 10. Evolució de l'ocupació en Informació i comunicació per sexe. (% horitzontal). Catalunya 2019	15

Introducció

Les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) són un sector en creixement que any rere any està assolint majors taxes d'ocupació i generant molt PIB. És un sector que tradicionalment ha estat molt masculinitzat i forma part dels rols estereotipats de gènere més estesos en quan a la formació i la ocupació dels homes de la nostra societat.

Es ben sabut que els estereotips de gènere perpetuen situacions de discriminació i sotmetiment de les dones respecte els homes. Per tant, trencar estereotips es concep com un dels mecanismes per a lluitar contra les desigualtats de gènere i obtenir així la igualtat efectiva entre dones i homes i l'apoderament de les dones i les nenes.

Ja des de fa uns quants anys un dels reptes de les i els qui treballen per la igualtat de gènere és la de potenciar entre les nenes altres tipus de professions que tenen associades un major potencial d'apoderament com ara les ocupacions susceptibles de generar més ingressos i obtenir categories professionals del nivell de la presa de decisions.

En aquest context, és important mesurar fins a quin punt aquests estereotips són certs, és a dir si realment les dones escullen en menor mesura estudis de les TIC, treballen menys en feines del sector de les TIC i en general usen menys les TIC en les seves vides.

Per tal de poder tenir un reflex de la realitat sobre les TIC en les dones i els homes l'Institut Català de les Dones, per mitjà de l'Observatori de la Igualtat de Gènere ofereix al públic un recull de les principals estadístiques oficials sobre el sector TIC.

Aquest dossier estadístic recull: tipus d'ocupació en les TIC, recerca i desenvolupament tecnològic (R+D) en les TIC, formació superior i secundària en TIC i ús de les TIC diferenciant-ho entre dones i homes.

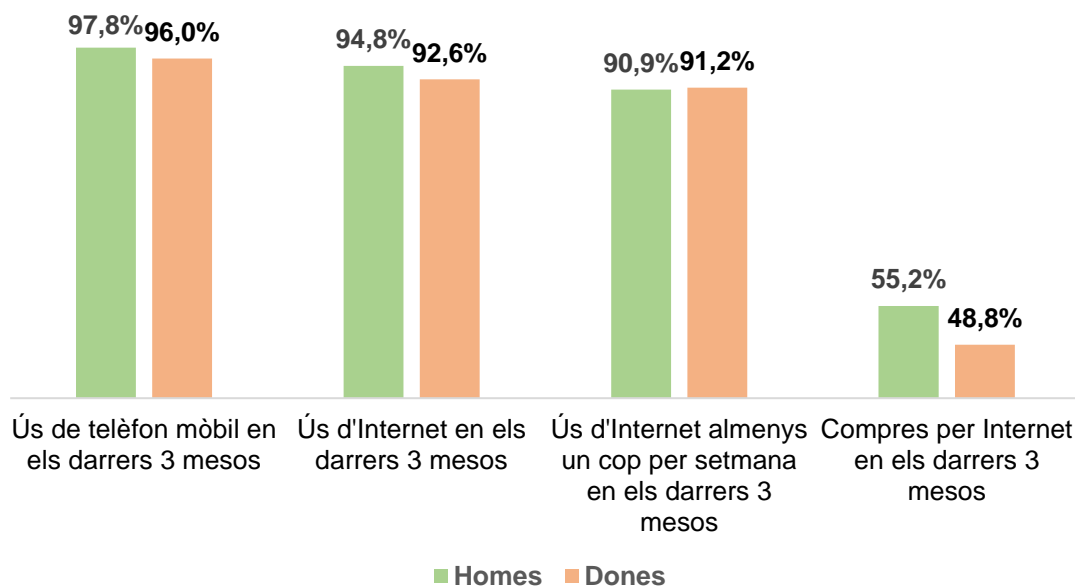
És un repte per a tots i totes aconseguir que aquestes xifres canviïn en el menor termini possible.

1. Ús en les Tecnologies de la informació i la comunicació

Des de l'àmbit acadèmic, i específicament feminista, s'ha demostrat l'existència de l'anomenada bretxa digital de gènere. Inicialment aquesta bretxa només feia referència a la diferència d'accés de dones i homes a les tecnologies de la informació i la comunicació. Amb posterioritat però, s'ha vist que aquest biaix de gènere és també present en l'ús, l'apropiació i les possibilitats de participar en el disseny i el desenvolupaments tecnològics de les TIC.

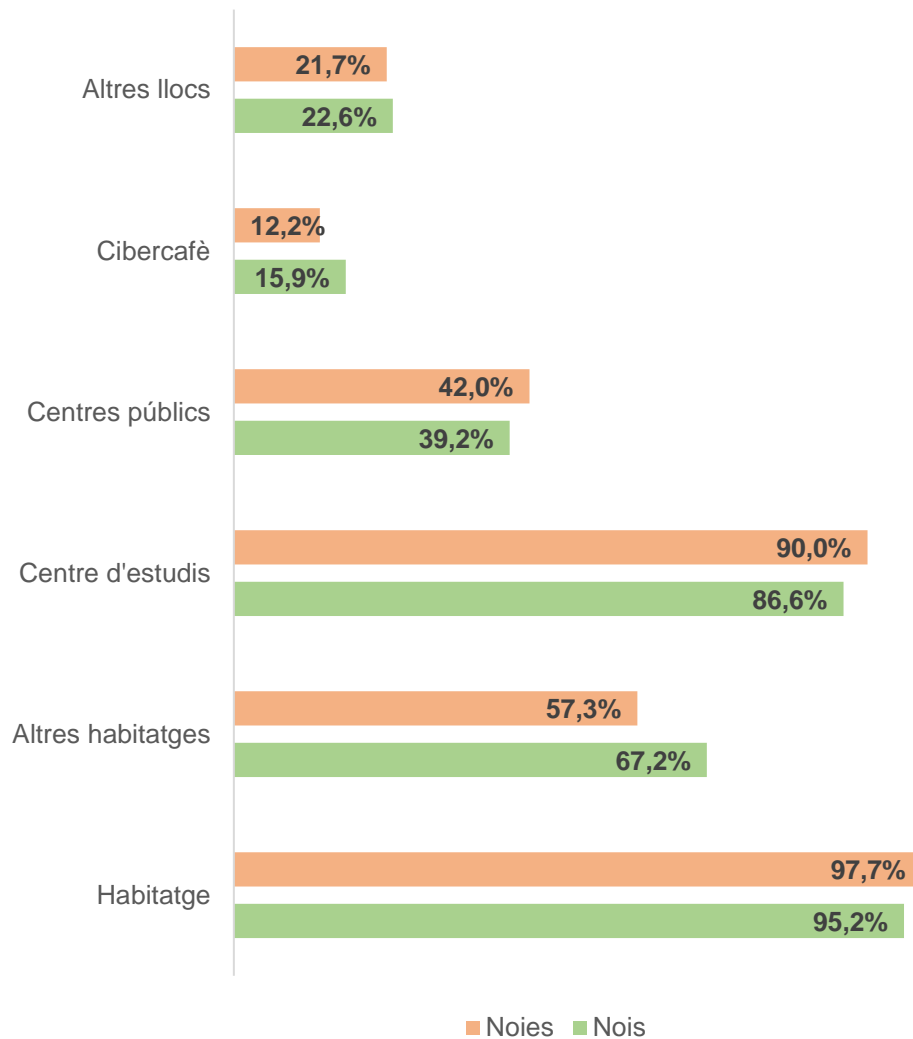
En aquest apartat es mostren les dades respecte l'ús de les dones en les tecnologies de la informació i la comunicació.

Gràfic 1. Ús d'Internet per sexe i tipus d'ús. Catalunya 2019



Font: Idescat, a partir de l'Enquesta sobre equipament i ús de tecnologies de la informació i la comunicació a les Illes de l'INE.

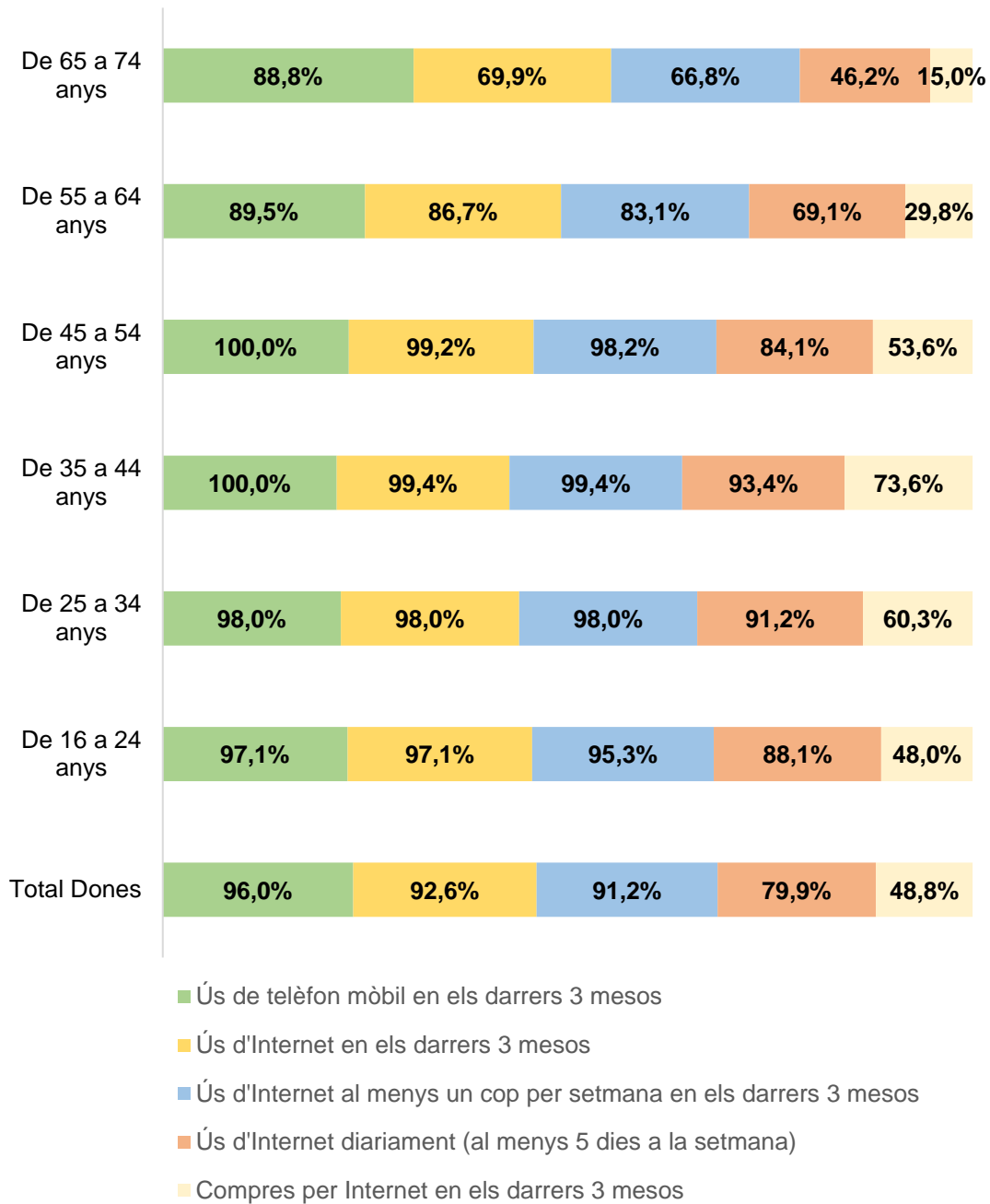
En general les dones i els homes utilitzen les TIC pràcticament en la mateixa proporció, la pràctica que més difereix són les compres per Internet en que les dones la utilitzen un 6,4% menys que els homes.

Gràfic 2. Població de 10 a 15 anys segons on usa Internet. Catalunya 2019

Font: Idescat, a partir de l'Enquesta sobre equipament i ús de tecnologies de la informació i la comunicació.

La diferència més significativa entre noies i nois en relació al lloc on han utilitzat les TIC és en altres habitatges diferents del seu (10%). En general les noies i els nois utilitzen majoritàriament les TIC a casa amb una petita diferència favorable a les noies (97,7%).

Gràfic 3. Dones de 16 anys i més segons ús TIC i grup d'edat. Catalunya 2019

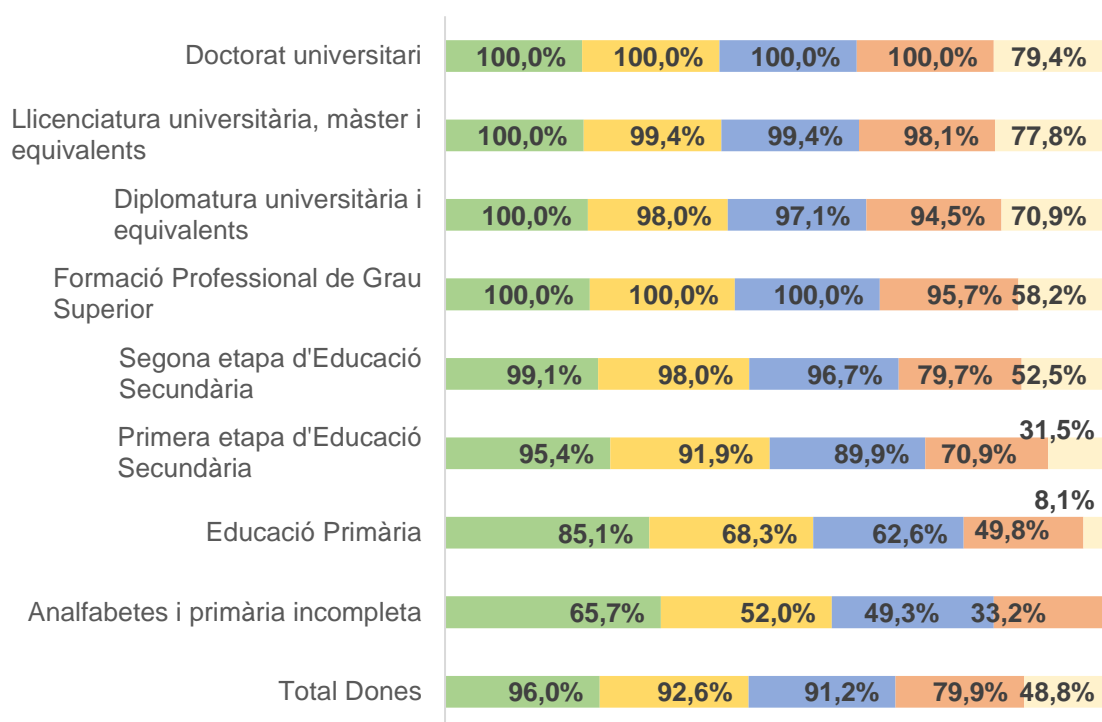


Font: Enquesta sobre equipament i ús de tecnologies de la informació i la comunicació a les llars de l'INE.

L'ús d'Internet entre les dones varia segons el grup d'edat al que pertanyen. Les dones de 35 a 44 anys utilitzen diàriament Internet en un 93,4% dels casos mentre que les dones de 65 a 74 anys ho fan en un 46,2%.

Gràfic 4. Dones de 16 anys i més segons ús TIC i nivell d'estudis.

Catalunya 2019



- Ús de telèfon mòbil en els darrers 3 mesos
- Ús d'Internet en els darrers 3 mesos
- Ús d'Internet al menys un cop per setmana en els darrers 3 mesos
- Ús d'Internet diàriament (al menys 5 dies a la setmana)
- Compres per Internet en els darrers 3 mesos

Font: Idescat, a partir de l'Enquesta sobre equipament i ús de tecnologies de la informació i la comunicació a les llars de l'INE.

A mesura que augmenta el nivell d'estudis de les dones, més utilitzen les tecnologies de la informació i la comunicació, incloses les compres per Internet. La disminució de l'ús de les TIC és més acusada en les dones sense estudis, on només la meitat de les dones (52,0%) durant el 2019 han usat Internet en els darrers 3 mesos.

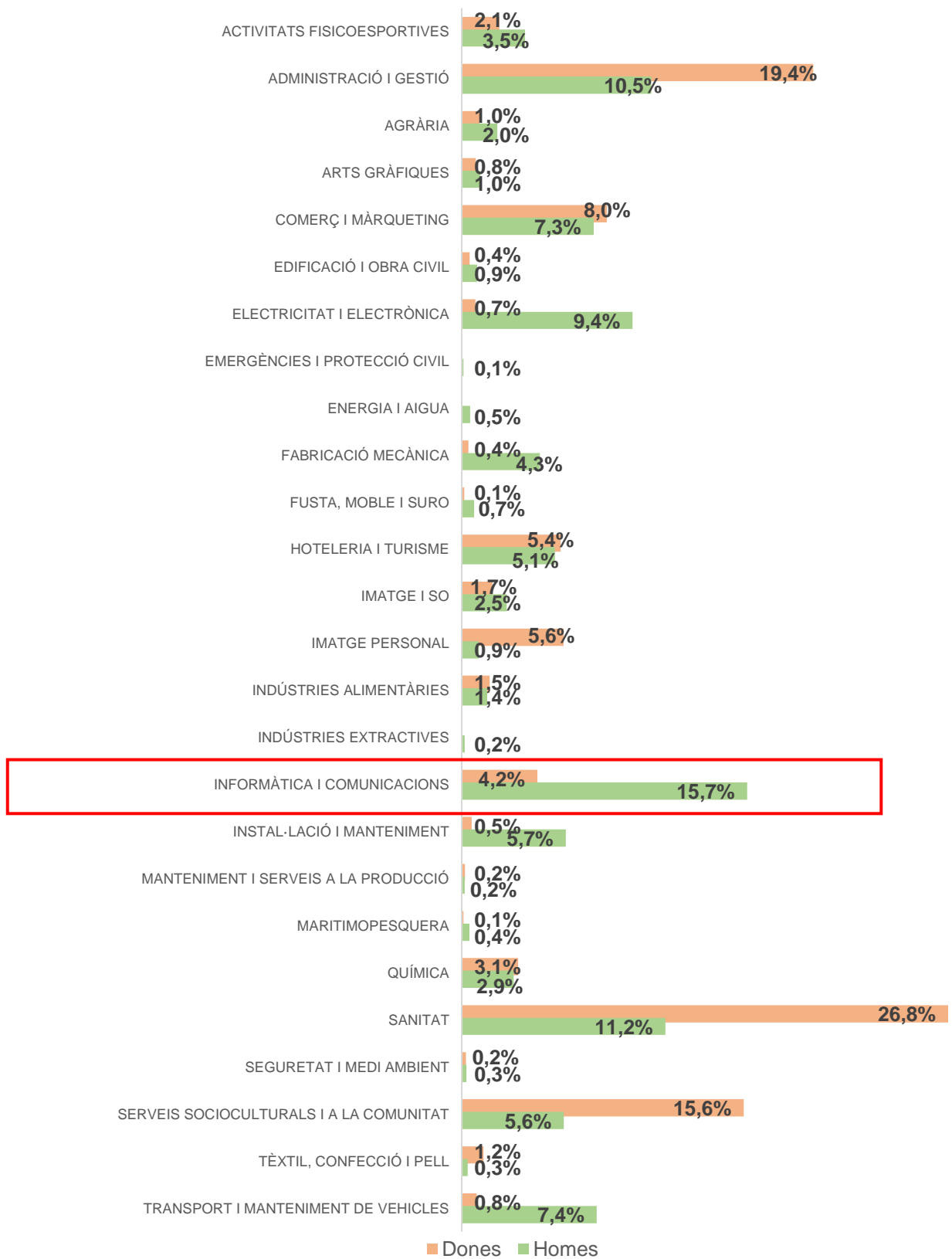
2. Formació en TIC

En aquest àmbit d'estudis, existeixen barreres inherents que tenen a veure amb factors individuals com l'agència de les dones en l'aproximació a les noves tecnologies, la motivació i les expectatives individuals però sobretot està relacionada amb factors socials, institucionals i culturals construïts socialment respecte als estudis més adequats per a un gènere i per l'altre que fan que les dones tendeixin a escollir en menor proporció les titulacions relacionades amb les TIC.

En aquest sentit, i ja des de l'educació primària s'ha observat que els rols de gènere operen sobre els processos educatius promovent la bretxa digital, mitjançant processos de reproducció pels quals els homes, no només s'associen positivament als estudis més masculinitzats des que són nens, sinó que també reben més estímuls que les dones per dedicar-se a àmbits relacionats amb la tecnologia. Aquesta tendència es segueix reproduint en nivells educatius superiors de batxillerat, formació professional i fins a l'etapa de l'educació universitària.

Les característiques i el funcionament del propi sistema educatiu universitari també influeixen en aquesta etapa, donada la rigidesa del currículum tecnològic, i l'ambient majoritàriament masculí d'aquestes carreres - en la mesura que les dones són minoria en les carreres de TIC - , així com la falta de models femenins (*factors institucionals i organitzatius*). Es considera que un dels problemes principals és el caràcter resistent a tenir en consideració les qüestions de gènere en la cultura universitària i la conseqüent invisibilitat de les pràctiques discriminatòries (*factors culturals*).

Gràfic 5. Població matriculada en FP per tema i sexe. Catalunya 2018



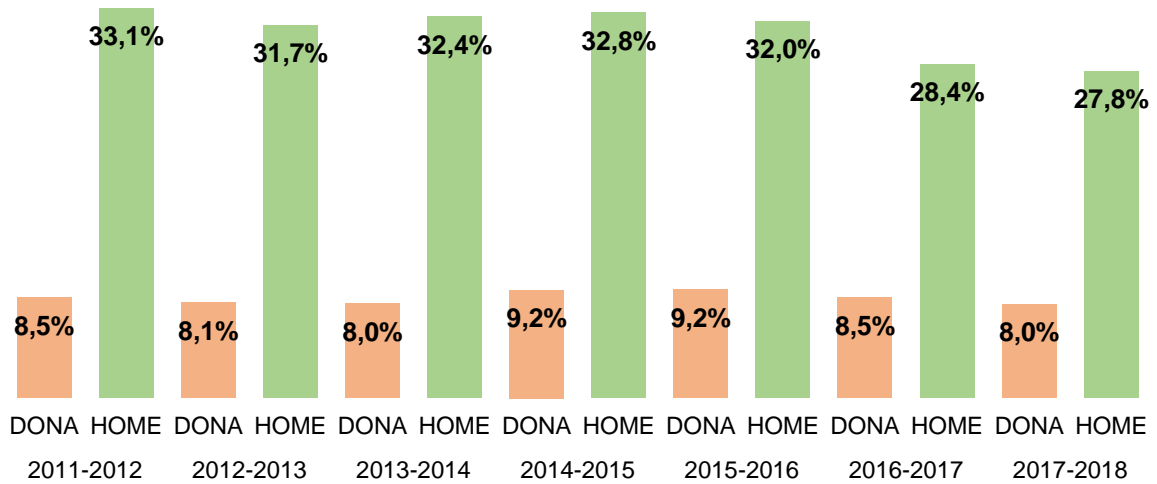
Font: Departament d'Ensenyament

La participació desigual de dones i homes en la configuració i el desenvolupament de l'àmbit de les TIC (creació de maquinari, disseny de programes, gestió de xarxes, consultoria informàtica, etcètera), s'anomena la *bretxa de creació* en TIC.

Aquest tipus de bretxa, està directament relacionada amb la bretxa del coneixement i amb les habilitats digitals necessàries per al desenvolupament personal en societats que es caracteritzen per la importància de la informació i el coneixement.

Respecte a la població matriculada a FP, i concretament en els estudis d'informàtica i comunicacions, només s'hi van matricular el 4,2% de les dones matriculades, mentre els homes matriculats representaven el 15,7%.

Gràfic 6. Evolució dels títols universitaris en enginyeria i arquitectura per curs acadèmic i sexe. Catalunya 2018

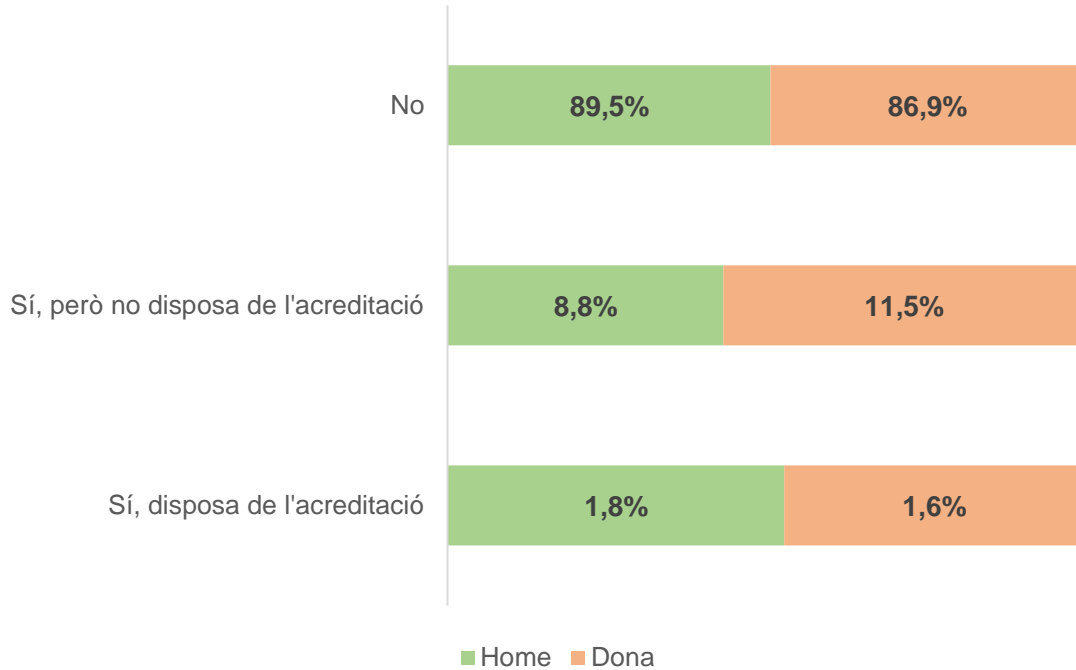


Font: Secretaria d'Universitats i Recerca

Pel que fa a la formació en les tecnologies de la informació i la comunicació, durant el curs acadèmic 2017-2018, només el 8% dels títols universitaris obtinguts per dones, van ser en enginyeria i arquitectura front al 27,8% dels títols obtinguts per homes.

3. Acreditació de competències en TIC (ACTIC)

Gràfic 7. Població de 16 a 74 anys segons coneixement de l'acreditació de competències en TIC. Catalunya 2017



Font: Idescat i Departament de la Presidència.

Pel que fa a l'acreditació de competències en les TIC, existeix una diferència de dos dècimes entre dones i homes respecte a la disposició de l'acreditació del certificat de competències en les TIC. Les dones en major mesura informen que tenen els coneixements de les competències TIC però que no disposen d'aquesta acreditació.

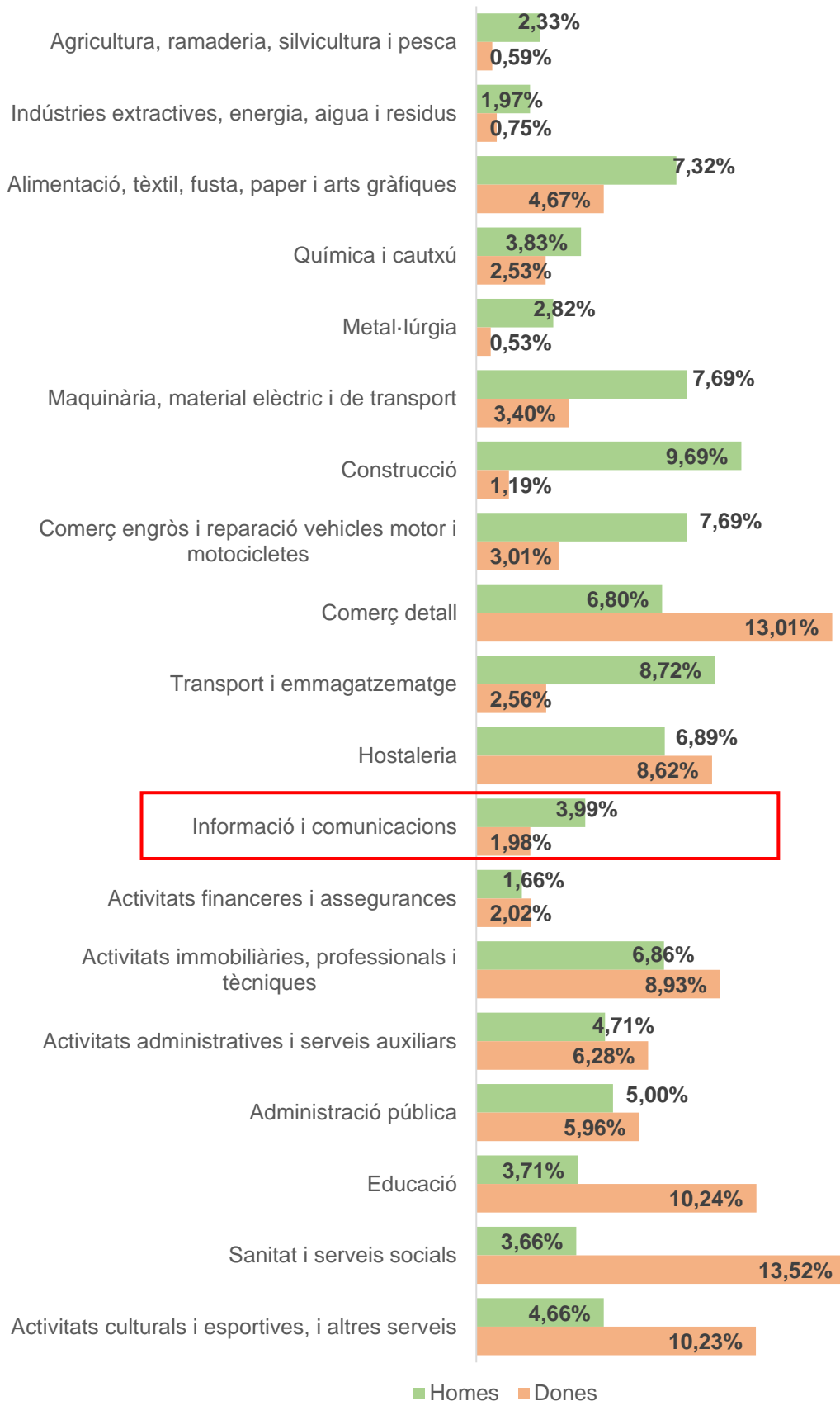
4.Ocupació en TIC

Les dades sobre l'ocupació en els àmbits tecnològics mostren en general bretxa de gènere. Les dones es veuen menys representades en el mercat laboral tecnològic. Aquest fet s'explica principalment per dos factors que tenen a veure amb les desigualtats existents en el sistema educatiu i en el mateix món laboral.

Pel que fa al sistema educatiu, com hem vist en l'apartat anterior, les dades confirmen una bretxa de gènere a l'hora d'escollir el tipus de formació, relacionada amb el procés educatiu que des de edats primerenques condicionen la posterior elecció dels estudis superiors. I és aquesta mateixa dinàmica també la que predisposa a que presència de les dones en el món laboral en l'àmbit tecnològic sigui molt baixa.

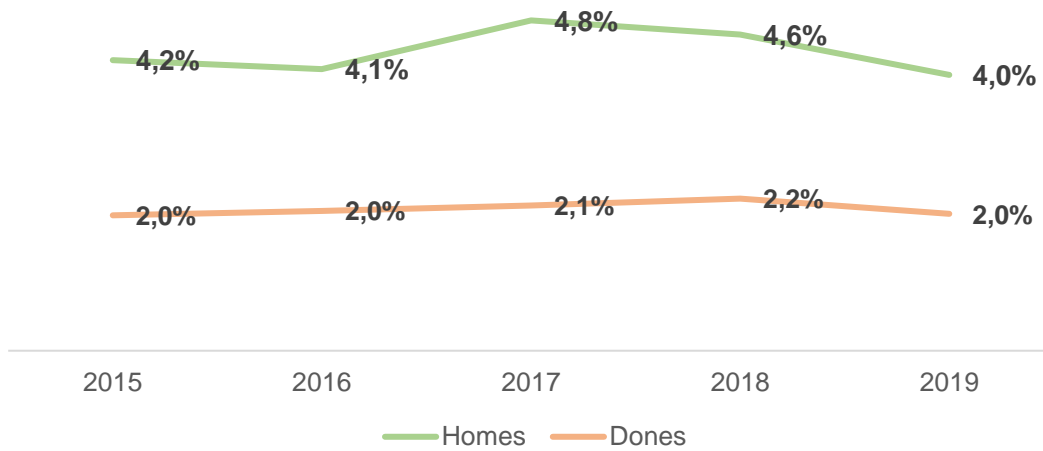
Les barreres culturals relacionades amb tradicions i estereotips fa que es tingui la idea de que el sector de les TIC és més apropiat per als homes, les barreres personals relacionades amb factors socials i psicològics empenyen les dones fora del sector, doncs no s'hi senten representades donat que la majoria de models de referència en el món de les TIC són homes. També existeixen barreres externes conseqüència de les característiques pròpies del sector de les TIC que augmenten la bretxa de gènere, a causa d'un entorn discriminatori per a les dones liderat per homes, que generen conflictes i incompatibilitats amb la conciliació de la vida laboral i familiar. Aquest fet resulta un factor determinant en la decisió de les dones a l'hora d'incorporar-se a llocs de treball en aquest sector.

Gràfic 8. Població ocupada per branca d'activitat. % Catalunya 2019



Font: Idescat, a partir de dades de l'Enquesta de població activa de l'INE.

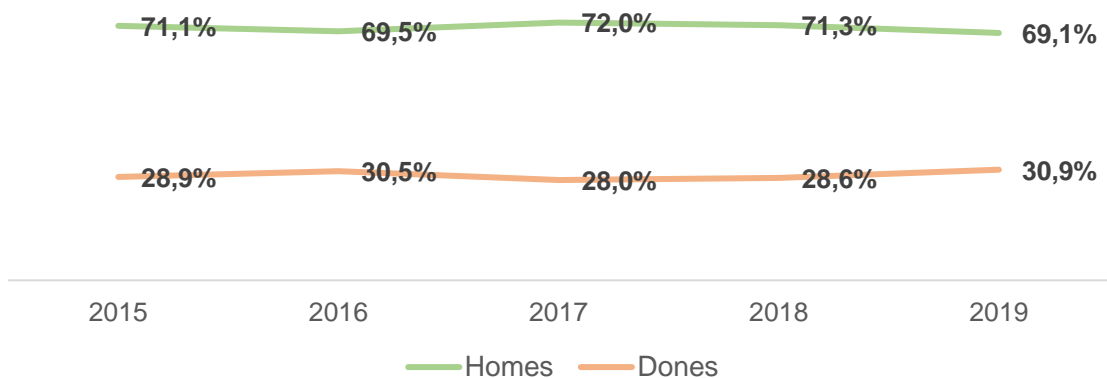
Gràfic 9. Evolució de l'ocupació en informació i comunicacions per sexe.(% vertical). Catalunya 2019



Font: Idescat a partir de l'Enquesta de Població Activa d l'INE

El 2019, el 2% del total de dones ocupades ho estaven en la branca de la informació i les comunicacions, mentre que en el cas dels homes, ho estaven en un 4%.

Gràfic 10. Evolució de l'ocupació en Informació i comunicació per sexe. (% horitzontal). Catalunya 2019



Font: Idescat a partir de l'Enquesta de Població Activa d l'INE

A Catalunya, durant el 2019 el 69,1% de les persones ocupades en la branca d'activitat econòmica de la informació i les comunicacions eren homes, mentre que el 30,9% eren dones.



Generalitat de Catalunya
**Institut Català
de les Dones**